

Beleidsvisie 2020-2025

December 2019

Natuur en Milieufederatie Drenthe

Hertenkamp 6

9401 HL ASSEN

www.nmfdrenthe.nl

Telefoon: 0592-311150

E-mail: info@nmfdrenthe.nl

Samen voor een mooi en duurzaam Drenthe.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Introductie en leeswijzer	4
2. Onze missie en kerntaken/positie	5
3. Omgevingstrends en de betekenis voor ons werk	8
3.1 Maatschappelijke trends.....	8
3.2 Betekenis voor ons werk.....	9
3.3 Strategie en werkwijze.....	11
4. De Staat van Drenthe	13
5. Prioritaire opgaven	15
5.1 De Drentse Duurzaamheidsbeweging.....	16
5.2 Een energie- en klimaatneutraal Drenthe.....	17
5.3 Een circulair Drenthe.....	19
5.4 Een groen en soortenrijk Drenthe.....	21
5.5 Ruimte en landschap.....	23
6. Ontwikkeling van de organisatie	24

Voorwoord

In 2021 vieren we onze 50e verjaardag. We hebben veel bereikt maar zijn er nog niet...

Onze ziel en zaligheid ligt bij onze rol als hét samenwerkingsverband voor natuur- en milieuorganisaties en duurzaamheidsinitiatieven. Door de jaren zijn we gegroeid van een traditionele federatie van lokale natuur- en milieugroepen, naar een proactieve netwerkorganisatie. In een maatschappij die ongekend snel verandert – en waar niet alleen de aandacht voor duurzaamheid maar ook de polarisatie lijkt toe te nemen – zien we onze rol steeds meer als verbinder voor versnelling van de duurzame samenleving.

In ons Drenthe van de toekomst genieten bewoners en bezoekers van de prachtige en diverse natuur en het kenmerkende Drentse landschap waarin nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen een versterkende rol spelen. We werken aan een Drenthe waar circulair de standaard is en waar het gebruik van materialen en energie in balans is met de ecologische draagkracht. Een energieneutraal en fossielvrij Drenthe, met een laag energieverbruik en lokaal opgewekte, natuur-inclusieve energie. Mensen wisselen diensten en producten uit in korte en gesloten kringlopen. Geluk en welzijn hangen niet af van het steeds meer consumeren. Dit geheel gedragen en gerealiseerd door mensen uit alle lagen van de samenleving die zich daarvoor inzetten.

Een te dromerig toekomstbeeld? Misschien.. maar tegelijk ook harde noodzaak voor al het leven op deze kwetsbare aarde. Samen voor een mooi en duurzaam Drenthe – we gaan ervoor!

1. Introductie en leeswijzer

Voor u ligt de beleidsvisie van de Natuur en Milieufederatie Drenthe voor de periode 2020-2025. Als opstap naar deze beleidsvisie hebben we als eerste ons beleid over de afgelopen periode geëvalueerd. Ook hebben we onze partners en aangesloten organisaties gevraagd hoe zijn aankijken tegen ons werk en toekomstige opgaven. Verder hebben we de maatschappelijk trends en de staat van Drenthe in beeld gebracht. Dit geheel is vervolgens vertaald naar deze nieuwe meerjarenvisie, waarin we de hoofdlijnen van onze inzet en strategie beschrijven.

Deze visie zullen we jaarlijks vertalen in werkplannen en projecten. Daarin zullen we ook ruimte houden om flexibel en wendbaar te blijven om in te kunnen spelen op de nieuwe ontwikkelingen in ons snel veranderende speelveld.

Achtereenvolgens beschrijven we:

- Onze missie, positie en rollen (H2)
- De maatschappelijke trends en hun betekenis voor de koers en werkwijze (H3);
- De huidige staat van Drenthe en belangrijkste opgaven (H4);
- Onze strategie, prioriteiten en doelen voor de jaren (H5);
- Hoe we onze organisatie willen (door)ontwikkelen (H6).

De Natuur en Milieufederatie Drenthe

De Natuur en Milieufederatie Drenthe is een onafhankelijke particuliere organisatie die samen met inwoners, bedrijven en overheden werkt aan een mooie en duurzame provincie.

Het beleid van de Natuur en Milieufederatie Drenthe wordt bepaald door de Stichtingsraad. Deze raad wordt gevormd door leden uit de kring van de aangesloten organisaties en leden met verschillende maatschappelijke achtergronden.

De uitvoering van het beleid is in handen van een professioneel team dat samenwerkt met een omvangrijk netwerk van burgerinitiatieven en een breed scala aan maatschappelijke partners.

Bij de Natuur en Milieufederatie Drenthe werken we in onze provincie samen met circa 40 aangesloten organisaties, ruim 50 energie-, voedsel- en duurzaamheidsinitiatieven en de terrein-beherende natuurorganisaties en hun achterban. Landelijk maken we actief deel uit van het samenwerkingsverband van de Natuur en Milieufederaties.

2. Onze missie en kerntaken/positie

We zijn goed op weg, maar de ontwikkelingen in het werk vragen wel bijstelling van onze koers. Dit vormt in het kort de uitkomst van de analyse die aan de totstandkoming van de beleidsvisie vooraf is gegaan.¹ Onze missie blijft intact – en onze positie wordt herkend en gewaardeerd in onze omgeving en door partners.

We zijn een Drentse organisatie

De Natuur en Milieufederatie Drenthe ontleent haar bestaansrecht en slagvaardigheid aan de verbinding met de maatschappij. We ondersteunen de ontwikkeling en uitvoering van initiatieven van onderop, die bijdragen aan een mooier en duurzamer Drenthe. Het gaat hierbij zowel om initiatieven van lokale organisaties en groepen als particulieren. Met kennis, visie en daadkracht activeren en motiveren we mensen om actief deel te nemen aan concrete activiteiten, discussie en debat op het gebied van duurzaamheid. We zetten ons in voor het milieubewustzijn van mensen en het aantrekkelijk maken van milieuvriendelijk gedrag door het bieden van handelingsperspectief.

Staan voor de groene zaak

De Natuur en Milieufederatie treedt op als belangenbehartiger richting onder meer overheden en bedrijven. We agenderen urgente onderwerpen en vraagstukken op een open en constructieve manier. We werken nauw samen met en vertegenwoordigen de gezamenlijke particuliere natuur- en milieubeschermingsorganisaties op lokaal en provinciaal niveau.

En werken samen aan oplossingen

We staan voor het samenwerken aan oplossingen, het creëren van handelingsperspectief rondom belangrijke thema's en brengen proactief mensen bij elkaar. Door samenwerking met een breed scala aan partners en bondgenoten kan kennis en ervaring gebundeld worden. Hierdoor komen ook creatieve, vernieuwende oplossingen en arrangementen tot stand, dragen we bij aan maatschappelijke innovaties en wordt het draagvlak voor oplossingen vergroot.

De evaluatie en externe ontwikkelingen vragen wel om bijstellingen van strategie en aanscherping van onze rollen op de verschillende werkterreinen. Hoofdpunten daarbij zijn:

- Onze constructieve rol en samenwerkingsinzet wordt omarmd maar wel met de waarschuwing dat we niet 'te voorzichtig' of 'braaf' moeten worden.
- In de komende periode gaat het om grotere transities waarin van de Natuur en Milieufederatie Drenthe een voorhoederol wordt gevraagd.
- Onze breedte en aanspreekbaarheid worden herkend en gewaardeerd. Daar tegenover staat dat we ons niet in deze breedte moeten verliezen. Dit vraagt om nog scherpere keuzes in datgene wat we doen, maar vooral ook laten.
- Onze rol en inzet richting bedrijfsleven kan worden versterkt.
- Ons werk en resultaten zijn op onderdelen onvoldoende zichtbaar.
- We dienen te investeren in het verminderen van onze kwetsbaarheid en het vernieuwen van de samenwerkingsvormen met onze achterban en aangesloten natuur- en milieuorganisaties.

¹ De analyse bestond uit diverse onderdelen: een externe blik op de organisatie, een interne evaluatie van de beleidsvisie 2016-2020 en een omgevingsscan naar de duurzaamheidstrends in Drenthe.

Conclusies externe blik

Positief

- *Deskundig*
- *Professioneel*
- *Betrokken*
- *Gericht op samenwerking*
- *Goed netwerk*
- *Drents*
- *Goede bestuurlijke en politieke sensitiviteit*
- *Focus op sociale / maatschappelijke aspecten van duurzaamheid*
- *Focus op feiten / aanbrenge van nuance*

Verbeterpunten

- *Voorzichtig*
- *Traditioneel*
- *Loopt niet altijd vooruit*
- *Zichtbaarheid kan beter*
- *Doet te veel*
- *Versnippering*

De beschrijving van onze missie en positie in dit hoofdstuk vormen de ankerpunten voor onze organisatie. In de volgende hoofdstukken geven we weer hoe we de gesignaleerde punten, samen met trends en opgaven, vertalen naar onze strategie en aanpak voor de komende periode.

Missie

De Natuur en Milieufederatie Drenthe is een onafhankelijke particuliere organisatie die samen met inwoners, bedrijven en overheden werkt aan een mooie en duurzame provincie. We werken voor en met mensen aan een gezond milieu, een rijke natuur en een mooi landschap en zetten ons met hart en ziel in voor een duurzame ontwikkeling van de provincie Drenthe.

We realiseren provinciale samenwerking van mensen en organisaties die zich inzetten voor verduurzaming van hun leefomgeving. We ondersteunen en verbinden initiatieven, zetten ons in voor het milieubewustzijn en het aantrekkelijk maken van milieuvriendelijk gedrag.

We zijn ambassadeur en pleitbezorger van groene waarden. We dragen eraan bij dat natuur, landschap en milieu een volwaardige plek krijgen in het denken en doen van overheden, bedrijven en inwoners.

We zijn gericht op vooruitgang, oplossingen en samenwerking. We werken met een breed scala aan partners en bondgenoten aan creatieve en vernieuwende arrangementen.

Met onze kennis, visie en daadkracht motiveren en inspireren we mensen. Gezamenlijk maken we van duurzaamheid een uitdaging en een positieve en toekomstgerichte keuze.

Profiel

De Natuur en Milieufederatie Drenthe:

- Staat voor een mooi en duurzaam Drenthe
- Ondersteunt, stimuleert en maakt actief deel uit van gebundelde maatschappelijke krachten voor een mooi en duurzaam Drenthe
- Biedt gelegenheid voor verbinding van lokale initiatieven, koplopers, maatschappelijke organisaties en overheden
- Is constructieve gesprekspartner voor overheden en bedrijven en staat daarbij voor de kwaliteit van natuur, milieu en landschap
- Neemt initiatieven die concreet invulling geven aan duurzaamheid en kwaliteit van natuur en landschap in Drenthe

3. Omgevingstrends en de betekenis voor ons werk

In dit hoofdstuk gaan we in op de maatschappelijke trends en de betekenis die we daaraan ontleen voor onze inzet, rollen en werkwijze. Hierin zijn ook de uitkomsten en aanbevelingen van de uitgevoerde omgevingscan verwerkt.

3.1 Maatschappelijke trends

Duurzaamheid is een hot issue

Duurzaamheid neemt een steeds prominentere plek in op de politieke en maatschappelijke agenda. Thema's als klimaatverandering, energietransitie, afnemende biodiversiteit, verduurzaming van de landbouw en mobiliteit staan ook in onze provincie volop in de aandacht. Dit is terecht en een goed teken. Het betekent ook dat we met ons werk op de goede weg zijn en het biedt nieuwe kansen voor de komende periode.

Er wordt niet alleen meer gepraat over duurzaamheid, er is ook meer actie. Veel bedrijven maken er werk van – en steeds meer lokale bewoners steken zelf de handen uit de mouwen voor de verbetering van hun directe leefomgeving. Dat biedt veel mogelijkheden voor samenwerking, allianties en co-creatie. Het vraagt tegelijk om nog meer focus op onze eigen rol en toegevoegde waarde.

Schaamte en weerstand

Het besef van de urgentie en bewustzijn dat het gaat om grote, fundamentele veranderingen die ingrijpen in ons traditionele denken en handelen neemt toe. Dit uit zich in de vorm van bijvoorbeeld vliegschaamte, vleesschaamte, maar ook in de vorm van actiebereidheid om een positieve bijdrage te leveren aan een duurzamere wereld, een beter milieu en een robuuste natuur. We zien aan de ene kant van het spectrum een groeiende groep (jonge) idealisten, die zich richt op radicale verandering richting een duurzame samenleving. Aan de andere kant roepen deze fundamentele veranderingen ook weerstand en tegenstanders op. Dat duurzaamheid een hot issue is, kent dus twee kanten. De nodige bergen zijn dus nog te verzetten.

De maatschappij in beweging

Mensen organiseren zich meer en meer in losse verbanden en tijdelijke initiatieven. Organisaties en hun werknemers bewegen zich in toenemende mate in open samenwerkingsverbanden en netwerken. Daarnaast zorgen de verdere groei en het grotere bereik van sociale media en digitalisering ook voor grote maatschappelijke veranderingen. De invloed van sociale media en (sociale)mediabedrijven neemt toe, inclusief bijkomende emoties en fake news. De journalistieke vrijheid en onafhankelijkheid staan daarentegen onder druk.

Het vertrouwen in overheden en instituties wordt continu op de proef gesteld. Er is een groeiende tegenbeweging en er is sprake van meer populisme in de politiek. In de samenleving – en in de discussie rondom duurzaamheid – zien we toenemende polarisatie en versplintering, en soms ook verharding.

In de regio komt alles samen

We zien de belangrijkste opgaven en transities op regionale schaal samenkomen: voorbeelden daarvan zijn de inpassing van duurzame energieopwekking in het landschap, de relatie tussen de afname van de biodiversiteit en de landbouw, en de verbindingen tussen de eiwittransitie en de klimaatopgave. In de praktijk zijn dit veelal nog gescheiden werkvelden, terwijl effectieve oplossingen juist om cross-overs en een integrale aanpak vragen.

3.2 Betekenis voor ons werk

Investeren in het verbinden van de beweging

De voornaamste rol van de Natuur en Milieufederatie Drenthe is het activeren van mensen en groepen – en het aanjagen en ondersteunen van nieuwe initiatieven. Hier willen we de komende jaren *extra* in investeren. De Natuur en Milieufederatie Drenthe zal deze initiatieven bijeenbrengen in een brede beweging van burgers en lokale groepen. We spelen hierin een ondersteunende, faciliterende en verbindende rol. Daarnaast willen we ons laten inspireren en voeden door deze beweging. Effectieve samenwerking van de Drentse natuur- en milieuoorganisaties zien we hierbij ook als een belangrijke opgave als antwoord op de maatschappelijke ontwikkelingen van dit moment.

Samenvattend betekent het bovenstaande dat we binnen onze pluriforme beweging kiezen voor voortzetting van onze *verbindende* rol, om de Drentse duurzaamheidsbeweging nog krachtiger te maken en de gezamenlijke invloed en impact te vergroten.

Investeren in de voorhoederol

De Natuur en Milieufederatie Drenthe staat voor het realiseren van verdergaande transities. Daarin moeten we mede de goede koers en toon zetten. Dit betekent dat we binnen onze werkhema's moeten investeren in onze voorhoederol en agendasetting. We hoeven daarvoor niet altijd zelf aan het roer te staan, maar kunnen hiervoor verbinding leggen met de koplopers in de diverse sectoren, en allianties vormen met kennisorganisaties en jongerenbewegingen.

Investeren in de sociale aspecten en nieuwe verbinding

We zullen in ons werk moeten inspelen op de sociale kanten van de transitie en serieus moeten omgaan met de tegenkrachten en gevoelens die veranderingen oproepen. Dit betekent dat we in onze aanpak en oplossingen moeten streven naar koppelingen met brede maatschappelijke waarden. Thema's als energietransitie (en energiearmoede), voedsel en gezondheid en natuur dicht bij huis bieden daarvoor mooie kansen.

Investeren in brede steun

In de geschetste veranderende samenleving zal onze rol van belangenbehartiger weer belangrijker worden. Onze inzet richt zich daarbij primair op een constructieve samenwerking met verschillende soorten partners om tot oplossingen te komen. We zullen niet meegaan met polarisatie, maar waar nodig zullen we scherpe standpunten en duidelijke stellingname per onderwerp niet mijden.

Het hebben van een brede steun en achterban is van toenemende betekenis. Het geeft ons meer zeggingskracht en een maatschappelijk mandaat. We zullen onze brede achterban daarom meer gaan betrekken bij standpuntbepaling en de resultaten gebruiken voor de agendering van thema's en het verwerven van steun.

Investeren in ontmoeting en verdieping

De Natuur en Milieufederatie Drenthe zal zich de komende jaren extra inspannen om nieuwe verbindingen op gang te brengen binnen actuele thema's rondom duurzaamheid, milieu en natuur. Hierbij sluiten we aan op de toenemende behoefte aan contact, ontmoeting en verbinding. Onze rol is hier het bieden van een podium voor debat en dialoog. Hierbij kunnen verschillende individuen, groepen en organisaties met elkaar in discussie gaan over de grote opgaven waar we als samenleving mee geconfronteerd worden – en de Drentse vertaling daarvan.

Goede kennisdeling en informatievoorziening zijn hierbij cruciaal. We zullen op verschillende manieren kennis en feiten toegankelijk maken voor een breed publiek en inbrengen tijdens de discussies. Door in te zetten op een goed georganiseerd maatschappelijke debat met ruimte voor nuance hopen we verdere polarisatie tegen te gaan.

Investeren in integraal werken maar met voldoende focus en realisatiekracht

Als Natuur en Milieufederatie Drenthe bestrijken we een breed werkterrein en staan we voor een integrale benadering van het thema duurzaamheid en de gerelateerde opgaven. Dit vormt één van onze krachtigste punten, maar vraagt ook om meer verbinding tussen werkvelden. We kiezen ervoor om deze brede aanpak te behouden.

Tegelijk vormt de veelheid van zaken een risico voor de organisatie. We zullen daarom binnen ons werk meer focus aanbrengen en het aantal speerpunten en/of de rollen die we daarin vervullen beperken. Daarbij zullen we in ons werk meer inzetten op een eigen veranderagenda met mijlpalen. Hiermee willen we onze focus, voorlopers rol en realisatiekracht vergroten en de buitenwacht duidelijkheid geven over de te verwachten inzet.

Investeren in zichtbaarheid en creativiteit

De veranderende samenleving biedt voor ons volop mogelijkheden voor samenwerking en doorontwikkeling als flexibele netwerkorganisatie. De kunst is om als Natuur en Milieufederatie Drenthe daarin voldoende zichtbaar te blijven en herkend te worden. Dit vraagt een investering in creativiteit en verbeeldingskracht.

3.3 Strategie en werkwijze

Vanuit onze missie en kerntaken, de maatschappelijke trends en hun betekenis voor ons werk komen we tot de volgende strategie en werkwijze.

De Natuur en Milieufederatie Drenthe heeft zich de laatste jaren nadrukkelijk ontwikkeld als netwerkorganisatie. Onze belangrijke meerwaarde ligt in het “verbinden”:

- **Verbinden van actoren:** we faciliteren en ondersteunen de provinciale samenwerking van Drentse actoren (zoals burgers, overheden, boeren, bedrijven en maatschappelijke organisaties) die zich inzetten voor verduurzaming van de leefomgeving.
- **Verbinden van schalen:** we schakelen tussen nationaal, provinciaal, lokaal, organisatie en individueel.
- **Verbinden van opgaven:** we leggen nadrukkelijk de verbanden tussen de verschillende duurzaamheidsopgaven.

Binnen de thema's gaat het daarnaast ook om het slim combineren van onze verschillende rollen. We richten ons daarbij op drie niveaus die met elkaar samenhangen én elkaar versterken:

1. Het beïnvloeden van beleidskaders en randvoorwaarden voor een mooi en duurzaam Drenthe;
2. Het initiëren en zichtbaar maken van voorbeelden om te laten zien dat het “anders” kan;
3. Het ondersteunen van een brede Drentse duurzaamheidsbeweging.

Figuur 1 - Werkwijze van de Natuur en Milieufederatie Drenthe

1. Duurzame beleidskaders en randvoorwaarden

De Natuur en Milieufederatie is een constructieve gesprekspartner voor overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties en staat daarbij voor de kwaliteit van natuur, milieu en landschap. We gaan bij voorkeur gesprekken aan in een vroeg stadium. Waar nodig springen we op de bres om schadelijke ontwikkelingen tegen te gaan.

Via effectieve samenwerkingen beïnvloeden we de ontwikkeling en uitvoering van duurzame beleidskaders en randvoorwaarden. Als Natuur en Milieufederatie Drenthe vervullen we een belangrijke rol in de coördinatie en afstemming van de inzet van de Drentse natuur- en milieuorganisaties, duurzaamheidsinitiatieven en andere maatschappelijke partners.

Onze brede achterban voedt ons inhoudelijk en voorziet ons van een mandaat om zowel proactief als reactief inbreng te leveren of anderszins invloed uit te oefenen op beleid en beleidsprocessen op verschillende niveaus. We zetten in op actieve betrokkenheid van bewoners en lokale groepen bij beleidsontwikkeling om ideeën en kennis te mobiliseren en maatschappelijk draagvlak te creëren. Duurzame beleidskaders en voorwaarden geven de ruimte aan en ondersteunen nieuwe (voorbeeld-) projecten.

2. Voorbeeldenprojecten: laten zien dat het “anders” kan

We willen laten zien dat het “anders” kan. Dat er duurzame opties bestaan gerelateerd aan de verschillende opgaven. We zetten hierbij in op voorbeeldprojecten die potentie hebben voor opschaling en bieden hiermee handelingsperspectief aan bewoners, bedrijven en overheden.

We doen dit samen met natuur- en landbouworganisaties, bewonersgroepen, (agrarische)bedrijven en/of maatschappelijke organisaties. De Natuur en Milieufederatie Drenthe speelt hierbij een ondersteunende, adviserende en verbindende rol.

Goede voorbeelden kunnen ook beleidsmakers overtuigen dat het anders kan. Op basis hiervan kunnen zij beleidskaders aanpassen of de juiste voorwaarden creëren om te zorgen voor toepassing op schaal.

3. Aanjagen/ondersteunen van de Drentse duurzaamheidsbeweging

Samen met de inwoners van Drenthe kunnen we meer maatschappelijke kracht ontwikkelen die nodig is voor de realisatie van een duurzame samenleving.

We verbinden de verschillende bewegingen rond thema's als energie, circulariteit, voedsel en natuur. Daarin is de Natuur en Milieufederatie Drenthe een unieke speler. We willen initiatieven zichtbaar maken en individuen en groepen een platform bieden om ideeën en initiatieven te delen.

4. De Staat van Drenthe

In dit hoofdstuk gaan we verder in op de Staat van Drenthe. Deze is gebaseerd op een omgevingsscan en vormt de basis voor de keuze van de prioritaire opgaven voor ons werk.

Drenthe is en blijft een prachtige groene provincie, met veel natuur en typisch Drentse landschappen en landschapselementen. Maar natuur, landschap en milieu staan van veel kanten onder druk. Klimaatverandering is ook in Drenthe steeds meer merkbaar, de soortenrijkdom neemt af, we produceren te veel afval en de CO₂ uitstoot neemt toe in plaats van af.

De staat van de biodiversiteit en natuur

De biodiversiteit gaat wereldwijd hard achteruit en Nederland en Drenthe zijn hierin geen uitzondering. Deze achteruitgang vindt zowel binnen als buiten natuurgebieden plaats. Zo zijn in het agrarisch cultuurlandschap de populaties diersoorten in de periode 1990-2013 met 40% afgenomen.² Recente ontwikkelingen, zoals de stikstofproblematiek en de terugkerende perioden van droogte, onderschrijven de noodzaak tot een radicale systeemverandering, die alleen gerealiseerd kan worden door een samenwerking tussen natuur- en milieuorganisaties, boeren, terreinbeherende organisaties, particulieren, onderzoekers en overheden. Hierbij staan de verdere realisatie van het Natuurnetwerk Nederland en de omslag naar natuurinclusieve kringlooplandbouw centraal. Ook het ecologisch beheer van de openbare ruimte kan een belangrijke bijdrage leveren aan het ombuigen van biodiversiteitsverlies naar herstel.

Er zijn de afgelopen jaren al veel positieve ontwikkelingen ingezet, zoals de gezamenlijke ambitie voor het herstel van biodiversiteit, vastgelegd in het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en de Agenda Boer, Burger en Biodiversiteit. In Drenthe werken al veel koploperboeren aan veelbelovende voorbeelden van hoe het anders kan. We zien daar verduurzaming van de voedselproductie en initiatieven op het gebied van natuurvriendelijk boeren. Aan de andere kant zien we ook een groeiende weerstand bij de landbouwsector tegen additionele maatregelen.

De staat van de Drentse economie

We gebruiken te veel: de Drentse ecologische voetafdruk is te groot. Onze huidige consumptie- en productiemethoden gaan ten koste van beschikbare grondstoffen, biodiversiteit, waardevolle ecosystemen, landschappen en het klimaat.³ Landelijke en Drentse overheden en verschillende bedrijfsorganisaties erkennen deze problematiek en stellen 100% circulair te willen zijn in 2025. De provincie Drenthe heeft daarnaast haar eigen ambities als voorbeeldprovincie verwoord in de Roadmap Circulaire Economie.⁴ Ook onder de Drentse inwoners zien we een groeiende aandacht voor duurzaam, lokaal en gezond. Daarmee zijn de eerste stappen gezet.

Toch komt de transitie naar een circulaire Drentse economie maar langzaam op gang – en worden bedrijven nog vaak ontzien. Er zijn veel kansen (zoals het sluiten van kringlopen en delen van producten), maar de echte acties blijven nog vaak achter bij de ambities. In een circulair Drenthe worden producten en materialen hergebruikt en gedeeld, en behouden grondstoffen hun waarde. De

² WNF (2015). [Living Planet Rapport – Natuur in Nederland](#).

³ Raworth, K. (2017). [A Doughnut for the Anthropocene: humanity's compass in the 21st century](#). *The Lancet*.

⁴ Provincie Drenthe (2018). [Roadmap Circulaire Economie, startnotitie naar een circulair Drenthe](#).

transitie naar een circulair Drenthe biedt kansen voor nieuw noaberschap en een sterke lokale economie.

De staat van de energietransitie

Om aan de klimaatdoelen van Parijs te voldoen, moet er ook in Drenthe veel energie worden bespaard en veel energie duurzaam worden opgewekt. De klimaat- en energieopgaven worden in Drenthe breed gedragen, maar het tempo en het draagvlak bij uitvoering zijn punten van zorg, waardoor de uitkomsten lastig zijn te voorzien. Er zijn landelijk (financiële) middelen beschikbaar gesteld voor de energietransitie, maar toch is het nog onzeker wat gerealiseerd kan worden.

De lokale opwek is groeiende, maar energiebesparing blijft nog achter. Burgers maken zich in toenemende mate zorgen over de kosten voor verduurzaming van woningen (besparing en opwek) en wachten af. Biomassa centrales winnen terrein, maar hun grondstoffen zijn veelal niet duurzaam. Tegelijkertijd dreigen windmolens en zonneparken onder druk van de markt steeds groter te worden. Dit heeft grote impact op het Drentse landschap en de natuur. Energiecoöperaties worden professioneler en we zien een toenemende vraag naar lokale partijen voor participatie en ruimtelijke en ecologische inpassing. Ook zien we een groeiende behoefte binnen de coöperatieve beweging om zich breder in te zetten op het gebied van duurzaamheid.

De staat van het Drentse landschap

Het karakteristieke landschap bepaalt in sterke mate de identiteit van Drenthe en van de mensen die er wonen. Het Drentse landschap is de resultante van allerhande maatschappelijke ontwikkelingen. Dit maakt het landschap kwetsbaar: vrijwel elke menselijke ingreep op welke schaal dan ook heeft direct of indirect merkbare gevolgen. Denk hierbij aan energieprojecten, woningbouw, landbouw, industrie en recreatie. Nog steeds verdwijnen waardevolle landschapselementen die behalve een belangrijke landschappelijke waarde ook een functie hebben in het herstel van de biodiversiteit.

Er moeten keuzes gemaakt worden over hoe met de beperkte ruimte en kwetsbare landschappen omgegaan wordt en welke voorwaarden aan nieuwe ontwikkelingen gesteld moeten worden op het gebied van landschap, natuur en milieu. Met Panorama Drenthe is in 2019 een maatschappelijke discussie geïnitieerd over het toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Drenthe. Tegelijkertijd zijn milieu- en omgevingswetten (en visies en plannen) steeds meer vormvrij, wat de ontwikkelingen onvoorspelbaar maken. Dit vraagt om alertheid.

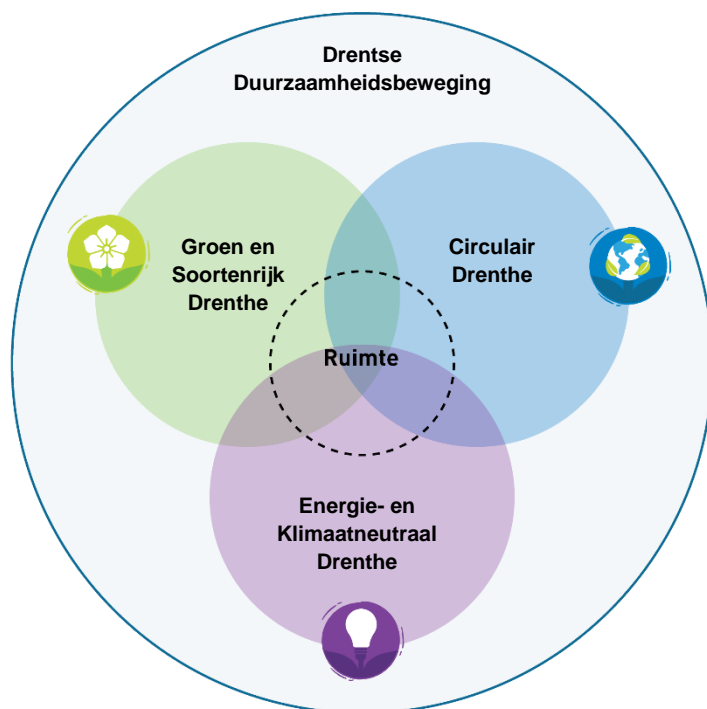
5. Prioritaire opgaven

De beschreven trends en rollen en werkwijze van de Natuur en Milieufederatie worden in dit hoofdstuk vertaald in de prioritaire opgaven en strategieën voor de beleidsperiode 2020-2025.

De Natuur en Milieufederatie ziet Drenthe als een provincie waarin bij uitstek de, van oudsher bekende en gewaardeerde, kwaliteiten samen kunnen gaan met duurzame vernieuwing. De kracht van Drenthe zit niet alleen in de aantrekkelijkheid en kwaliteit van natuur en landschap, maar ook in een prettig cultureel, sociaal en economisch klimaat. Dit biedt kansen in relatie tot de gesignaleerde ontwikkelingen en opgaven. De schaal van Drenthe leent zich bij uitstek voor het realiseren van de nieuwe verbindingen die nodig zijn. Voorbeelden daarvan zijn de coöperatieve ontwikkeling van duurzame energie, de relatie boer-burger/consument en de realisatie van lokale kringlopen.

Gebaseerd op de staat van Drenthe en onze missie, positie en rol opvatting zien we de komende vijf jaar een drietal inhoudelijke hoofdopgaven voor Drenthe waarop we als Natuur en Milieufederatie Drenthe in willen zetten. Deze opgaven zijn:

- **Energie- en klimaatneutraal Drenthe;**
- **Groen en soortenrijk Drenthe;**
- **Circulair Drenthe;**

Figuur 2 - Prioritaire opgaven voor de Natuur en Milieufederatie Drenthe

De verschillende opgaven staan niet los van elkaar en vragen om een integrale benadering. De opgaven hebben allemaal een sterke maatschappelijke dimensie en leggen alle drie beslag op dezelfde schaarse Drentse ruimte, bodem en water. In deze beleidsvisie nemen **de Drentse Duurzaamheidsbeweging** en **Ruimte** daarom een belangrijke plaats in als overkoepelende opgaven.

5.1 De Drentse Duurzaamheidsbeweging

Visie

Drenthe heeft een brede en actieve beweging van inwoners, initiatieven, groepen en organisaties, die zich inzetten voor een mooie, soortenrijke, gezonde en duurzame provincie. De betrokkenen werken creatief en effectief samen, zijn op de hoogte van elkaars inzet en activiteiten. Zij werken ieder vanuit hun eigen specifieke strategische en inhoudelijke rol en voelen zich door elkaars werk versterkt en onderling verbonden. Samen ontwikkelen ze de maatschappelijke kracht die nodig is voor het aanjagen van een duurzame samenleving en het bereiken van positieve impact.

De Natuur en Milieufederatie Drenthe stelt zich ten doel om samen met de inwoners van Drenthe de maatschappelijke kracht te ontwikkelen die nodig is voor het aanjagen van een duurzame samenleving. We ondersteunen en verbinden duurzaamheidsnetwerken en -initiatieven, groepen en individuen om de gezamenlijke impact te vergroten. We zetten ons in om deze initiatieven zichtbaar te maken en een platform te bieden om ideeën, initiatieven en kennis te delen. Dat doen we voor de verschillende prioritaire opgaven, maar juist de verbinding tussen de initiatieven op de verschillende opgaven geeft meerwaarde. Hierdoor ontstaat een brede en krachtige Drentse duurzaamheidsbeweging die zo hard nodig is voor het bereiken van positieve verandering. Hierbij is online en offline zichtbaarheid van groot belang.

Daarnaast zullen we een podium creëren voor een brede Drentse duurzaamheidsdiscussie waarin verschillende individuen, groepen en organisaties met elkaar in debat gaan over de grote opgaven waar we als samenleving mee geconfronteerd worden. In een tijd die gekenmerkt wordt door felle discussies zijn fysieke ontmoetingen essentieel om wederzijds begrip en sociale samenhang te stimuleren.

Beleidsdoelen en Mijlpalen

1. In 2025 vindt intensieve en effectieve uitwisseling van kennis, ervaringen en ideeën van Drentse duurzaamheidsinitiatieven en -groepen plaats, omdat initiatieven zichtbaarder, beter vindbaar en meer verbonden zijn met elkaar en met Drentse inwoners.
 - a. In 2022 is de Drentse Duurzaamheidsbeweging zichtbaarder en groter: meer mensen en organisaties weten wie de betrokken groepen / partijen / individuen zijn, waar ze actief zijn en wat ze doen. Dit leidt tot een toenemend aantal betrokken en aangesloten groepen en samenwerkingsverbanden.
 - b. In 2022 is het aantal bij de Natuur en Milieufederatie aangesloten organisaties flink gegroeid. De aangesloten organisaties voelen zich verbonden en gesteund door de Natuur en Milieufederatie Drenthe.
 - c. In de periode 2020-2025 zijn er jaarlijks minstens 1 à 2 bijeenkomsten waarbij de achterban betrokken is bij gezamenlijke standpuntbepaling van de Natuur en Milieufederatie Drenthe.
2. In 2025 bieden we een platform voor een levendig duurzaamheidsdebat, waar Drentse inwoners fysiek en online in gesprek gaan over actuele thema's. Hierdoor is de bewustwording, betrokkenheid en sociale cohesie bij duurzaamheidsvraagstukken versterkt.
 - a. In de periode 2020 tot 2025 worden jaarlijks gemiddeld 5 meet-ups georganiseerd over uiteenlopende onderwerpen binnen de thema's natuur, milieu en duurzaamheid.

5.2 Een energie- en klimaatneutraal Drenthe

Visie

Drenthe is energie- en CO₂-neutraal. Het energieverbruik is drastisch verlaagd. De energie die Drenthe gebruikt wordt duurzaam en meer decentraal opgewekt, op basis van goede participatie en mede-eigenaarschap van inwoners en met inbreng van actieve coöperaties en natuur- en landschapsorganisaties. Daardoor is er breed draagvlak voor duurzame energie. Deze is zo goed mogelijk landschappelijk ingepast en biedt meerwaarde voor de biodiversiteit in Drenthe.

De Natuur en Milieufederatie Drenthe zet de komende jaren in op het aanjagen van energiebesparing, het actief en positief betrekken van inwoners bij de energietransitie, en van de maatschappelijke en ecologische voorwaarden van de duurzame energievoorziening.

Onze belangrijkste inzet is dat inwoners van Drenthe zelf hun energietransitie vorm kunnen geven door middel van participatie, lokaal eigenaarschap, samenwerking, lokale flexibele oplossingen en innovatieve systemen. Groepen en individuen besparen energie in hun eigen dorp, wijk en woning, en wekken collectief of individueel duurzame energie op.

Wij ondersteunen en versterken de coöperatieve energieorganisaties en helpen die te professionaliseren.

Een goede inpassing en borging van de sociale en economische aspecten vormen belangrijke randvoorwaarden voor succes. De energietransitie zal grote invloed hebben op het Drents landschap en de maatschappij. We willen dat de inpassing van duurzame vormen van energievoorziening in samenhang met deze ruimtelijke en economische opgaven wordt benaderd. We zien goede kansen om een meer decentrale energievoorziening te verbinden met biodiversiteit.

Beleidsdoelen en Mijlpalen

1. Drentse burgers, overheden, bedrijven en maatschappelijke organisatie werken intensief samen aan de realisering van een duurzame energievoorziening op basis van een gemeenschappelijk gedragen visie en een inspirerend toekomstperspectief.
 - a. Het aantal lokaal gedragen duurzame energie initiatieven en energiecoöperaties die op eigen benen staan is in 2024 verdubbeld. In 2025 heeft iedere inwoner van Drenthe daardoor de mogelijkheid om te participeren in een lokaal verankerde duurzame energieorganisatie.
 - a. De Drentse energiebeweging werkt samen met bedrijven en andere partners aan lokale innovatieve systeemoplossingen die het netsysteem niet (over-) belasten.
 - b. In 2021 presenteren de gezamenlijke Drentse natuur- en milieuorganisaties, samen met een zo groot mogelijk aantal partners, een gezamenlijke visie op en actieprogramma voor de Drentse energietransitie.
2. Een steeds grotere groep inwoners en bedrijven in Drenthe is op weg naar een energieneutrale huishouding. Particulieren, bedrijven en collectieven zijn zich bewust van het belang van energiebesparing en nemen concrete maatregelen dicht bij huis.
 - a. Het aantal huiseigenaren dat maatregelen in eigen woning neemt, groeit sterk mede door de goede onafhankelijke advisering via het Drents Energieloket.
 - b. In 2025 is het Drents Energieloket een sterke organisatie die alle Drentse inwoners onafhankelijk adviseert bij de realisatie van hun plannen voor het energieneutraal maken van hun woning.

3. Ontwerp, ontwikkeling en exploitatie van duurzame energieopwekking vindt plaats op basis van ten minste 50% lokaal eigenaarschap. Bij energieopwekking wordt ingezet op gecombineerde functies en dubbelgebruik. Veldopstellingen van zonnepanelen leiden in alle gevallen tot een plus voor de natuur.
 - a. In 2022 hebben minimaal 6 gemeenten samen met inwoners de spelregels vormgegeven met betrekking tot maatschappelijke, ruimtelijke en ecologische inpassing van duurzame energieopwekking.
 - b. In 2023 is de eerste energietuin van Nederland in Drenthe gerealiseerd en opgeleverd. Deze energietuin heeft een brede voorbeeldwerking voor andere projecten.

Partners

De Drentse KEI, energiecoöperaties, gemeenten, provincie, netbeheerders, natuur- en milieuorganisaties en terreinbeherende organisaties, bewonersinitiatieven.

5.3 Een circulair Drenthe

Visie

Circulair en lokaal is de Drentse norm! De ecologische voetafdruk van de Drentse samenleving is sterk verminderd en het gebruik van goederen, energie en materialen is afgestemd op de ecologische draagkracht.

De Natuur en Milieufederatie Drenthe zet zich de komende jaren in om samen met overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bewoners de Drentse ecologische voetafdruk te verlagen. We richten ons hierin op de fundamentele stappen richting een circulaire en klimaatneutrale economie, zoals het verminderen van de productie en gebruik van grondstoffen en energie, slimmer ontwerpen, meer delen en het sluiten van kringlopen.

Onze kracht en meerwaarde zit niet in de directe beïnvloeding van consumentengedrag, maar wel in de ondersteuning van lokale initiatieven en het samen met groepen burgers agenderen van de noodzaak en veranderkansen bij overheden en bedrijven. Zo vervullen wij de rol van aanjager tussen bedrijven en afnemers/consumenten en ontwikkelen en etaleren we goede voorbeelden.

In de eerste plaats kiezen we voor 3 sectoren, die lokaal relevant en beïnvloedbaar zijn – en waar we handelingsperspectief kunnen bieden voor bedrijven en afnemers (zie kader).⁵ We richten ons niet op Business-to-Business (B2B) initiatieven.

Daarnaast zullen we onze aandacht richten op de achterblijvers, grotere vervuilers en tegenstrijdige ontwikkelingen. Deze zullen we – waar nodig – aan de kaak stellen en agenderen.

Beleidsdoelen en Mijlpalen

Voor de komende jaren richten we ons op de volgende doelen/speerpunten:

1. In 2025 is de ecologische voetafdruk van de bouw-, voedsel- en recreatiesector op belangrijke onderdelen aantoonbaar afgenomen.
 - a. In 2022 hebben we in tenminste twee sectoren belangrijke proeftuinen en/of projecten gerealiseerd die een brede uitstraling en voorbeeldfunctie hebben voor Drenthe.
2. In 2025 is het aantal Drentse initiatiefnemers en koplopers die circulaire activiteiten ontplooiën sterk toegenomen.
 - a. In 2022 is het aantal voedselinitiatieven verdubbeld en het aantal daaraan verbonden mensen vergroot. Ze zijn op Drentse schaal met elkaar verbonden en vormen samen een krachtige beweging.
 - b. In 2023 is het aantal circulaire bedrijven verdriedubbeld. Deze hebben zich aangesloten bij het Drentse netwerk van koplopers waarmee hun zichtbaarheid is vergroot en waarbinnen kennis actief wordt gedeeld.
 - c. In 2025 zijn er 10 mede door de Natuur en Milieufederatie gefaciliteerde, lokale deelinitiatieven actief in Drentse dorpen en steden.

⁵ Bij de keuze van onze speerpunten laten we ons leiden door de maatschappelijke urgentie, de schaalgrootte en de verwachte invloed die wij, in samenwerking met onze partners, in Drenthe kunnen uitoefenen, gebaseerd op de onderscheidende kwaliteiten van onze organisatie.

3. De circulaire beleidsagenda's van overheden en brancheorganisaties zijn in 2025 vertaald in concrete acties en consequent gedrag.
 - d. In 2021 feliciteren we de eerste gemeenten of brancheorganisaties die een circulaire aanpak consequent hebben doorgevoerd in hun bedrijfsvoering en milieu- en omgevingsbeleid en dienen als voorbeeld voor andere organisaties.

Partners

NICE, Provincie Drenthe, gemeenten, energiecoöperaties, brancheorganisaties, hogere onderwijsinstellingen, IVN, Dzyzzion, Rabobank, Assen voor Assen

De thema's en sectoren waar we ons de komende jaren op zullen richten zijn:

Voedsel: Landbouw is belangrijk voor Drenthe. De landbouw van de toekomst zorgt voor gezond voedsel en is leverancier van ecologische grondstoffen. De Natuur en Milieufederatie Drenthe wil bijdragen aan een voedselvoorziening die produceert op basis van gesloten kringlopen, schone en korte ketens en die sterker steunt op planten. Dit vraagt om een trendbreuk in de voedselproductie en -consumptie. Als Natuur en Milieufederatie Drenthe ondersteunen en versterken we diverse voedselinitiatieven van onderop, die gericht zijn op de transitie en het verkleinen van de voedselvoetafdruk. Deze beweging vormt de basis voor bewustwording en gedragsverandering van producenten, ketenpartijen, retailers en consumenten. Ook verbinden we deze beweging aan de noodzakelijke veranderingen aan de kant van overheden en producenten, door middel van kennis, informatie en debat. Verder zorgen we voor aansluiting en verbinding met landelijke samenwerkingen om deze beweging op nationaal niveau te versterken.

Gebouwde omgeving: De bouw is één van de grootste materiaal- en energiegebruikers. De daarmee gepaard gaande keuzes worden dichtbij huis gemaakt. In de bouw- en vastgoedwereld is de circulariteit omarmd, maar in de praktijk komt dit nog maar moeizaam van de grond. De nadruk ligt bovendien bij het ontwerpen en nieuwbouw, terwijl de voorkeur – vanuit de circulaire basis geredeneerd – ligt bij hergebruik en verduurzaming van bestaand vastgoed en woningvoorraad. Als Natuur en Milieufederatie Drenthe zullen we ons vooral richten op het aanjagen en stimuleren van circulair opdrachtgeverschap. Dit doen we samen met bedrijfsorganisaties en koplopers uit het werkveld. Met goede voorbeelden werken wij aan de gewenste doorbraak in deze sector. Dit vertellen we ook in ons ruimtelijk werk. Hier zullen we inzetten op het creëren van de goede voorwaarden in ruimtelijke beleid, planontwikkeling (zuinig ruimtegebruik, herstructurering / gebruik van bestaande stedelijke ruimte en vermindering van de grondstoffenwinning).

Vrijtijdseconomie: Recreatie is een belangrijke en groeiende sector voor Drenthe en heeft als geen andere sector baat bij een mooi en groen Drenthe. Recreanten komen naar Drenthe voor de natuur, het mooie landschap en de rust. De sector omarmt de Drentse kernkwaliteiten en is ontvankelijk voor duurzaam ondernemen. Daarnaast heeft de sector een belangrijke voorbeeldfunctie en een groot bereik. Als Natuur en Milieufederatie Drenthe zullen we ons richten op het aanjagen en stimuleren van landschappelijke en ecologische inpassing van recreatie. Daarnaast richten we ons op herbestemming van minder levensvatbare vakantieparken en zetten we in op circulariteit, onder andere op de gebieden voedsel en deelmobiliteit. Dit doen we samen met de brancheorganisatie en bedrijven uit het werkveld. Met goede voorbeelden werken we aan de gewenste doorbraak in deze sector.

5.4 Een groen en soortenrijk Drenthe

Visie

Drenthe is de koploper op het gebied van herstel van biodiversiteit en landschapskwaliteit in Nederland. Robuuste natuurgebieden zijn via een netwerk van houtwallen en -singels, bosjes, bloemrijke bermen, akkerranden en sloten met elkaar verbonden. Door een gezonde omgevingskwaliteit floreren ook kwetsbare soorten weer, zowel binnen als buiten natuurgebieden. De natuur- en landschapswaarden worden in de samenleving breed gedragen en worden op basis van goede samenwerking en noaberschap gekoesterd en beheerd.

De belangrijke opgaven die we de komende jaren voor Drenthe zien zijn het tijdig realiseren van een robuust natuurnetwerk en het vergroten van de soortenrijkdom buiten de natuurgebieden.

Onze inzet en rol richt zich daarbij vooral op het op orde krijgen van de omgevingskwaliteit. In Drenthe gaat het dan vooral om het verminderen van de stikstofdepositie, het tegengaan van verdroging en verbeteren van de water- en bodemkwaliteit.

We zullen als eerste inzetten op het aanpak van de stikstofuitstoot, die we zien als mede aanjager voor een bredere landbouwtransitie. In andere thema's, zoals waterhuishouding en bodemkwaliteit, zien wij kansen voor een ondersteunende en agenderende rol.

Ons tweede speerpunt richt zich op het vergroten van de soortenrijkdom buiten de natuurgebieden. Hier richten we ons – na een succesvolle agendering – vooral op realiseren van goede voorbeelden en het versterken van de verbindingen en samenwerking tussen verschillende organisaties.

Via ecologisch beheer van de openbare ruimte en een transitie naar natuurinclusieve landbouw kan het biodiversiteitsverlies in de publieke ruimte en het agrarisch cultuurlandschap worden omgebogen naar herstel. We zullen samen met boeren, overheden, waterschappen en maatschappelijke organisaties werken aan de versnelling van de landbouwtransitie richting natuurinclusieve kringlooplandbouw. Hier zetten we in op nieuwe verbindingen tussen boer, burgers en natuurorganisaties en vergroten we de betrokkenheid van consumenten bij duurzaam, lokaal en gezond voedsel.

Beleidsdoelen en Mijlpalen

1. In 2025 is door inzet en samenwerking van overheden, maatschappelijke organisaties en grondgebruikers een substantiële verbetering van de omgevingskwaliteit in Drenthe ingezet in de vorm van een vermindering van de stikstofdepositie, vermindering van de verdroging en een verbetering van de water- en bodemkwaliteit.
 - a. Eind 2020 zijn er in 2 à 3 gebieden samenwerkingsinitiatieven gestart voor een integrale gebiedsgerichte aanpak. Hierin is vermindering van de stikstofdepositie op kwetsbare natuurgebieden gecombineerd met het realiseren van doelen op het gebied van biodiversiteit, landschapskwaliteit, klimaat(adaptatie), water en landbouw.
 - b. In 2024 is de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland versneld en gekoppeld aan de realisatie van andere duurzaamheidsopgaven. De Drentse organisaties werken samen aan de realisatie van de gecombineerde opgaven op basis van een breed gedragen actieprogramma.
2. In 2025 is door de gezamenlijke inspanningen van overheden, maatschappelijke organisaties, grondgebruikers en inwoners van Drenthe de neerwaartse trend van biodiversiteit en landschapskwaliteit in de bermen en het boerenland omgebogen naar een opwaartse lijn.

- a. Eind 2020 is er een actieprogramma Boer, Burger en Biodiversiteit in uitvoering waarmee we invulling geven aan de gezamenlijke ambitie van de Drentse landbouw- en natuurorganisaties voor natuurinclusieve landbouw.
- b. Eind 2023 is zowel het aantal Drentse melkveebedrijven als akkerbouwbedrijven die natuurinclusieve maatregelen uitvoeren sterk toegenomen.
- c. Eind 2024 werken boeren, burgers en natuurbeschermingsorganisaties op gebiedsniveau samen aan het realiseren van biodiversiteit en landschapskwaliteit.
- d. In 2023 is de samenwerking Heel Drenthe Zoemt uitgegroeid tot een brede en diverse samenwerkingsbeweging voor biodiversiteit in het buitengebied. Via dit platform zijn alle Drentse initiatieven verbonden en de successen worden voor heel Drenthe bekend en zichtbaar gemaakt.
- e. Eind 2020 zijn er afspraken voor een effectieve en krachtige meerjarige samenwerking tussen de natuur- en landschapsorganisaties. Deze richt zich op een brede burgerbeweging die zich inzet voor behoud, herstel en versterking van de biodiversiteit en landschapskwaliteit in Drenthe.

Partners

Het Drentse Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschapsbeheer Drenthe, IVN en lokale natuur- en bewonersorganisaties, AND, LTO Noord, DAJK, provincie Drenthe, gemeenten, waterschappen.

Foto: Minko van der Veen

5.5 Ruimte en landschap

Visie

Drenthe heeft een mooi en herkenbaar landschap gebaseerd op de Drentse kernkwaliteiten, waarin de natuurwaarden tot hun recht komen. Ruimtelijke ontwikkelingen die plaatsvinden versterken het unieke karakter van het Drenthe. Overheden en planontwikkelaars houden in een vroeg stadium van planvorming voldoende rekening met de (inbreng van) natuur, milieu en landschapswaarden.

De hiervoor beschreven opgaven hebben allemaal impact op het ruimtegebruik en het landschap van Drenthe. Een ruimte waarin ook economische (landbouw, andere bedrijvigheid) en andere maatschappelijke (bijv. wonen, mobiliteit, recreatie) doelen gekoppeld zijn. Zorgvuldige inpassing van nieuwe ontwikkelingen is van cruciaal belang om het karakteristieke Drentse landschap en landschapselementen te bewaren. Maar ook om natuur en het herstel van biodiversiteit een kans te geven. Dat vraagt om een integrale benadering.

Onze inzet zal zich richten op een nieuw, breed gedragen toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Drenthe, waarbinnen de prioritaire opgaven de motor zijn voor een duurzaam ruimtegebruik dat bijdraagt aan het behoud en herstel van de typische Drentse landschappen en de unieke Drentse kernkwaliteiten.

De Natuur en Milieufederatie Drenthe zal zich samen met haar partners zowel aan de voorkant (beleids- en planvorming) en waar nodig in de vorm van inbreng in planprocedures inzetten voor duurzaam ruimtegebruik. Ons huidige werk richt zich vooral op behoud en herstel van het Drentse natuur- en cultuurlandschap en de Drentse kernkwaliteiten. Voor de komende periode voorzien we dat dit werk zich verbreedt en dat de overheden meer aan de voorkant met ons om de tafel willen (o.a. op basis van het Omgevingsbeleid). Dat kunnen we als Natuur en Milieufederatie Drenthe niet alleen bedienen. Het is daarom belangrijk om tot een nieuwe taakverdeling te komen waarin lokale natuur-en milieuorganisaties ook een goede rol kunnen spelen.

Beleidsdoelen en Mijlpalen

1. In 2025 dragen ruimtelijke ontwikkelingen van overheden en andere partijen bij aan een duurzaam ruimtegebruik en een verbetering van de landschapskwaliteit van Drenthe.
 - a. In 2022 is er een duidelijke taakverdeling tussen lokale organisaties, terreinbeherende organisaties en de Natuur en Milieufederatie Drenthe voor de integrale beoordeling en inbreng van natuur-, milieu- en landschapsbelangen bij ruimtelijke plannen in Drenthe. De gezamenlijke organisaties zijn in staat om goed in te spelen op de nieuwe uitdagingen van de Omgevingswet.
 - b. In 2023 is er een breed gedragen Drents perspectief dat richting geeft aan besluitvorming van overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties omtrent grotere ruimtelijke opgaven (energie, klimaat, water en duurzame landbouw) op een wijze die het unieke Drentse landschap en haar kernkwaliteiten behoudt of versterkt.

6. Ontwikkeling van de organisatie

In dit hoofdstuk beschrijven we de visie op de kernwaarden van de organisatie. De veranderende omgeving en opgaven vragen om voortdurende doorontwikkeling. Belangrijk ontwikkelpunten voor de komende jaren zijn onze resultaatgerichtheid en zichtbaarheid; de versterking van het innovatieve karakter en het verminderen van de kwetsbaarheid.

Visie

De Natuur en Milieufederatie Drenthe is een maatschappelijke organisatie die zich ondernemend en resultaatgericht inzet voor duurzaamheidsdoelen. Onze kracht is dat we via onze samenwerking en netwerken over brede kennis beschikken en integraal en gebiedsgericht kunnen werken. Tegelijk zijn we flexibel en wendbaar zodat we ook snel kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en actualiteiten.

Onze werkorganisatie staat aan de basis en lat voor het realiseren van de hiervoor geschetste opgaven en doelen. Deze bestaat uit deskundig en gedreven professionals. De teamleden vullen elkaar aan op vakinhoudelijke kennis en lobby-, proces- en netwerkvaardigheden. Ze werken zelfstandig, kwaliteitsbewust en resultaatgericht. Dit wordt gestimuleerd en ondersteund door vertrouwend en coachend leiderschap.

Resultaatgericht

Voor onze resultaatgerichtheid hebben we in de afgelopen jaren geïnvesteerd in projectmatig werken. De organisatie is hier ook op ingericht. Daarnaast zijn we in landelijke samenwerkingsverband gestart met impactmeting. Onze veranderingsaanpak en resultaten maken we op een systematische manier inzichtelijk, meetbaar en transparant.

Een brede insteek en een integrale werkwijze vormen onze kracht, maar zijn tegelijkertijd een valkuil voor een kleine organisatie als de onze. De kans op versnippering van het werk is groot. Daarnaast wordt op allerlei terreinen een beroep op ons gedaan, wat veel druk op de organisatie en op de werknemers zet.

Voor zowel de resultaatgerichtheid als het verminderen van de kwetsbaarheid is voldoende focus daarom een belangrijk ontwikkelpunt. Deze beleidsvisie biedt daarvoor een opstap, maar nog onvoldoende houvast. In onze aanpak en werkplanning zal dit verder uitgewerkt worden. We zullen de focus daarbij ook voortdurend moeten bewaken op het moment dat er een beroep op ons wordt gedaan.

Daarbij willen we de interne samenwerking verder versterken. We streven naar meer cross-overs binnen ons werkprogramma en het verder verdelen van kennis en ervaring onder teamleden om de weerbaarheid van zowel de organisatie als de werknemers te vergroten.

Versterken samenwerking

We spelen een actieve rol in het landelijke netwerk van natuur- en milieuorganisaties. Dit organiseren we via onze landelijke netwerkorganisatie De Natuur en Milieufederaties. We wisselen ervaringen en projecten uit, en organiseren gezamenlijke acties en campagnes op thema's die landelijk spelen.

Op diverse dossiers en schalen (Drenthe/Noord-Nederland/nationaal) zullen we specifieke samenwerkingsafspraken maken over de inzet, taakverdeling en rolverdeling in belangenbehartiging en lobby.

Innovatief

Het versterken van het innovatieve karakter van de organisatie en ons leervermogen zullen we als relatief kleine organisatie vooral moeten ontwikkelen via en met nieuwe samenwerkingsverbanden met kennisinstellingen. Daar moeten we meer gebruik van maken. Zo kunnen we ons verder ontwikkelen als vernieuwende netwerkorganisatie. Daarnaast bieden meer uitwisseling van personeel en werkervaringsplaatsen ook kansen.

Ook zullen we blijven investeren in het vergroten van kennis van onze werknemers en de organisatie als geheel zodat we up-to-date blijven in een snel veranderende samenleving. Daarvoor stellen we jaarlijks een scholings- en ontwikkelingsbudget beschikbaar.

Vergroten van onze bekendheid en zichtbaarheid

Voor het verwezenlijken van onze ambities moeten we zichtbaarder zijn in de Drentse samenleving. Dit betekent dat we als organisatie onze communicatiekracht moeten versterken en ons bereik, profilering en zichtbaarheid verder moeten vergroten.

Financieel gezond

Ons werk en resultaten worden breed gewaardeerd. De samenwerking met onze huidige financiers, waaronder de provincie Drenthe en de Nationale Postcodeloterij, willen we voortzetten en versterken. Daarnaast werken we aan verdere verbreding van onze financiële basis. Onze inzet richt zich daarbij op het verder doorzetten van de projectfinanciering en ontwikkeling, en uitbreiding van de steun door duurzame bedrijven en diverse fondsen.

De projectactiviteiten zijn primair gerelateerd aan onze maatschappelijke veranderdoelen en dragen bij aan de (financiële) stabiliteit en weerbaarheid van de organisatie. We richten ons niet op uitvoeringsgerichte taken en deze moeten geen belangrijk(er) aandeel gaan vormen van het werk. De organisatie moet zich ook richten op het tijdig loslaten van succesvolle activiteiten.

Een duurzame en maatschappelijke organisatie

Wij willen graag het goede voorbeeld geven en onze organisatie zo snel mogelijk klimaatneutraal en circulair maken. De laatste jaren hebben we hier al stappen in gezet. Wij stimuleren het gebruik van de fiets en het OV voor woon-werkverkeer. Het kantoor is verduurzaamd en opnieuw ingericht waarbij gebruik is gemaakt van duurzame, circulaire materialen en producten (tapijt) en refurbished kantoormeubilair. In 2019 hebben wij een MVO certificaat ontvangen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. De komende jaren zullen we onze bedrijfsvoering verder verduurzamen.

De gewenste organisatieontwikkeling vertalen we in actiepunten voor ons jaarlijkse werkplan en via resultaat- en ontwikkelingsafspraken met individuele medewerkers.

Onze kernwaarden

De Natuur en Milieufederatie Drenthe en haar medewerkers werken vanuit de volgende kernwaarden. Ze vormen ons ethisch kompas en geven aan welke cultuur we voor de organisatie nastreven.

Passie voor de groene zaak: We zijn bevlogen en gedreven en hebben een hartsverbinding met natuur, milieu, landschap en duurzaamheid. We staan voor onze idealen, kwaliteit en integriteit – en we doen waar we voor staan.

Drents: We zijn geworteld in de Drentse samenleving en aanwezig in relevante Drentse netwerken. We zetten ons in voor zaken die in onze provincie spelen en voor de directe leefomgeving van de inwoners van Drenthe.

Samenwerken en verbinden: Mensen staan aan de basis van ons werk. We verbinden en staan dichtbij de mensen en hun directe leefomgeving. We staan open voor anderen en hebben oog voor verschillende belangen. Samen geven we een duurzame samenleving vorm.

Ambitieuw, ondernemend en resultaatgericht: We zijn ambitieus en hebben een ondernemende houding. Op basis van daadkracht, invloed, kennis en netwerken werken we aan vooruitstrevende resultaten.

Vernieuwend en creatief: We gebruiken creatieve en inspirerende invalshoeken om onze doelen te bereiken: 'out of the box', verrassend en positief. Creativiteit staat ook voor flexibel en proactief.

Toekomstgericht: We werken vanuit visies voor de lange termijn, omdat we weten dat niet alle duurzaamheidsdoelen op korte termijn zijn te realiseren. Met deze visie inspireren we ook partners tot bijdragen aan een mooi en duurzaam Drenthe.